

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Perit Soininen
Välisministeerium
perit.soininen@mfa.ee

Teie 13.05.2025 nr 15.1-2/3225

Meie 06.06.2025 nr 2.3-5/25/1781-2

Arvamus eelnõule

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspektsioonile arvamuse avaldamiseks välisministri 23. mai 2016. a määruse nr 3 „Välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esinduste, rahvusvaheliste organisatsioonide ja rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioonide ning nende isikkoosseisu andmekogu põhimäärus“ muutmise määruse eelnõu.

Meil esitatud eelnõu osas järgmised tähelepanekud.

1. Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esinduste, rahvusvaheliste organisatsioonide ja rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioonide ning nende isikkoosseisu andmekogu (edaspidi VEIS) kehtiva põhimääruse preambulis viidet volitusnormile, viidates lisaks välissuhtlemisseaduse (VäSS) § 9 lõike 14 punktis 3 toodud alusele ka isikut tõendavate dokumentide seaduse (ITDS) § 15³ lõikele 1. Seletuskirjas antud selgituste järgi on viitamine ITDS sättele vajalik, kuna andmekogu üks osa on diplomaatilise isikutunnistuse andmekogu.

Samas ITDS § 15³ lõige 1 viitab diplomaatilise passi ja diplomaatilise isikutunnistuse andmekogule, mille põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutava ministrina välisminister. Välisministri 7. augustil 2017. a vastu võetud määrus nr 6 „Konsulaarametniku ametitoimingute ja diplomaatiliste passide andmekogu pidamise kord“ reguleerib aga andmekogu CONSUL pidamist. Sealjuures nähtub andmekogusse kantavate andmete koosseisust, et sinna kantakse andmed nii diplomaatilise passi kui diplomaatilise isikutunnistuse kohta. Seega on tegemist eraldiseisva andmekoguga, mis ei ole VEIS osaks. Sealjuures näeb CONSUL põhimääruse § 37, mis reguleerib andmekogudevahelist andmevahetust, ette diplomaatilise isikutunnistuse kasutaja andmete edastamist VEIS. Seega jääb selgusetuks viitamine ITDS-le. Lisaks märgime, et kui CONSUL-st toimub andmete edastamist VEIS, siis on CONSUL puhul pigem tegemist VEIS-le andmeandjaga.

AvTS § 43⁵ lõike 1 järgi tuleb andmekogu põhimääruses muu hulgas sätestada andmete allikad ehk millistest andmekogudest või millistelt andmeandjatelt andmeid saadakse. Läbi selle määratakse ka kindlaks, millised on mingi andmekogu unikaalsed põhiandmed. Nimelt näeb AvTS § 43⁶ lõige 2 ette, et andmete töötlemisel, mida kogub põhiandmetena teine riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, tuleb aluseks võtta vastava teise andmekogu põhiandmed. Seega, kui CONSUL sisaldab andmeid, mida edastatakse VEIS, siis tuleks VEIS põhimäärusesse lisada andmeandjana CONSUL ning tuua välja edastatav andmekoosseis.

2. Eelnõu § 1 punktiga 16 muudetakse põhimääruse § 11, mis reguleerib andmekogusse kantud andmete säilitamist. Muudatuse järgi kuuluvad alalisele säilitamisele muu hulgas esinduse töötaja (sh perekonnaliikme) perekonnanimi ja eesnimi, mille puhul on tegemist isikuandmetega.

Samas ei näe VäSS § 11³ ette isikuandmete alalist säilitamist. Nimetatud paragrahvi lõike 5 järgi säilitatakse andmekogusse kantud isikuandmeid (milleks on ka esinduse töötaja ja tema perekonnaliikme perekonnanimi ja eesnimi) kuni 20 aastat arvates andmekogusse kandmisest ning pärast säilitustähtaja möödumist antakse andmed arhiiviseaduse alusel avalikku arhiivi või hävitatakse.

VäSS muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus 385 SE seletuskirjas on selgitatud, et *kuna isikuandmete töötlemine on põhiõiguste riive, on see toodud seaduse tasandile. Sätetes, mis puudutavad andmekogusid, milles töödeldakse isikuandmeid, on nimetatud töödeldavate isikuandmete kategooriad ja volitusnorm täitevvõimule andmete täpsema koosseisu määramiseks andmekogu põhimääruses. Andmekogude puhul, kus töödeldakse isikuandmeid, on seaduse tasandil kehtestatud ka andmete maksimaalne säilitustähtaeg.* Seega ei näe seadusandja isikuandmete säilitamiseks ette pikemat säilitustähtaega kui 20 aastat, mille saabumisel tuleb andmed anda kas avalikku arhiivi või hävitada.

3. Lisaks nähtub põhimääruse § 4 lõikest 2, et andmekogu koosseisu kuuluvad digitaalsed registrikaardid ja alusdokumentide toimikud. Põhimääruse § 11 lõike 4 järgi säilitatakse andmekogusse kantud andmete alusdokumente vastavalt vastutava töötleja asjaajamises kehtestatud säilitamistähtajani, mille lõppemise järel antakse need kas avalikku arhiivi või otsustatakse nende hävitamine. Ilmselt puudub vajadus säilitada andmekogusse kantud andmete alusdokumente kauem, kui andmekogusse kantud andmeid. Samas ei selgu põhimäärusest, kui kaua tegelikult isikuandmeid sisaldavaid alusdokumente, mis on andmekogu osaks, tohib säilitada.
4. Põhimääruse § 11 lõike 1 järgi arhiveeritakse esinduse töötaja, tema perekonnaliikme ja koduabilise ning aukonsuli andmed akrediteeringu ja muude toimingute lõppemisel ning neid andmeid säilitatakse arhiivis seitse aastat. Sama paragrahvi lõike 3 järgi aktiveeritakse arhiveeritud andmed, kui isik akrediteeritakse uuesti Eestisse. Samas ei ole selge, kas andmete aktiveerimine tähendab andmete andmekogusse kandmist, millest hakkab kulgema andmetele uus säilitamise tähtaeg või jätkub säilitustähtaja kulgemine andmete esmasest kandmisest andmekogusse.¹
5. Andmete logimist reguleerib kehtiva põhimääruse § 10, mille lõike 2 järgi säilitatakse logisid andmekogus *vähemalt kolm aastat, kuid mitte kauem kui neli aastat kande tegemisest arvates.* Siinjuures peame vajalikuks selgitada, et logid sisaldavad isikuandmeid, mistõttu tuleb nende säilitamiseks määrata konkreetne tähtaeg. Ilmselgelt ei anna selliselt sõnastatud tähtaeg andmekogu vastutavale töötlejale selget teavet selle kohta, kui kaua tohib logisid säilitada.

Palume andmekogusse kantud andmete säilitamise tähtajad kindlasti üle vaadata.

---

¹ Näiteks, kui isik on olnud akrediteeritud 10 aastat. Akrediteeringu lõppemisel kantakse tema andmed arhiivi, kus neid tuleb säilitada seitse aastat (kokku 17 aastat). Kuuendal aastal aga akrediteeritakse isik uuesti ning tema andmed aktiveeritakse. Seega on tema andmeid andmekogusse kandmisest alates säilitatud kokku 16 aastat. VäSS-st tulenevalt on isikuandmete maksimaalne säilitamise tähtaeg aga 20 aastat, mis tähendab, et neli aastat pärast akrediteerimist tuleks isiku andmed kas arhiveerida või hävitada.

6. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et kehtiva põhimääruse § 15 lõike 1 kohaselt teostab andmekogu pidamise üle järelevalvet Riigi Infosüsteemide Keskus. AvTS § 45 lõike 1 punkti 3 kohaselt teostab teabevaldajate üle riiklikku ja haldusjärelevalvet nende poolt andmekogude asutamisel, kasutuselevõtmisel, pidamisel, ümberkorraldamisel ja lõpetamisel Andmekaitse Inspektsioon.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Terje Enula
Terje.Enula@aki.ee
627 4144